СҮӨҺҮГЭ ЭБИИ АҺЫЛЫГЫ ТЭРИЙИИ —НЫСТЫК СҮРҮН СОРУГА

Быйыл оройуон үрдүнэн общественнай сүөһүгэ дорохой аһылыгы балаһанаһын былаана бара-суога 47,7 бырыһыан туолла, ол иһигэр Калинин аатынан колхоз 33,3, Карл Маркс аатынан колхоз 37,3, С. Буруускай аатынан совхоз 47, Эрилик Эристиин аатынан колхоз 53 уонна Ленин аатынан колхоз 55 бырыһыан толордулар. Туох баара 22 тыһ. тонна от оттоноо, ити ыаспыт сылтан 11320 тоннаһан итэҕэс. Итиэнэ общественнай сүөһүнү аһылыгынан хаамчыйыыга үлэхан ыарахаттар үөскээтилэр.

Хаһаайыстыбаларга сайыскаа, күһүҥҥү ыйдарга эбии аһылыгы балаһанаһыныгар тиэрдиллибит сорудах ыраабынан толоруллубатэ. Алтыныһы бастакы күнүгэх турбутунан оройуон үрдүнэн 1315,7 эрэ тонна лабыкта, былах, хамыс, ардда балаһанаһа. Бинрдии сүөһүгэ тиксэриһэн от аһылык ыйормата наһаа кыратынан, быйыл сүөһүгэ эбии аһылык сүрүн аһылык быһыытынан көрүллэр буолла, бу үлэ сүөһү кыстыгын тэрийии саамай эппиэттээх, сүрүн боппуруоһунан туруоруллар.

Аҕыйах хонуктаабыта буолан ыаспыт ССКП райкомун XII пленума пятилетка үһүс, быһаарыылаах сылыгар сүөһү интийии государственнай былааннарын бары көрүҥнэриһэн толоруу, общественнай сүөһү быйылгы ыарахан кыстыгын тэрээһиннэхтик ыытыы, сүөһү коныҥнан өлүүтүн мунутуурдук аччатыы, сүөһүттэн ылыллар бородууксуйаны элбэтии уонна хаачыстыбатын тупсарыы чопчу соруктарын туруорда. Бу улахан соруктары ситиһиилээхтик быһаарыы эбии аһылыгы далайдии балаһанаһыныгар уонна оҥу сүөһүгэ чахчы туһалаахтык сиэтиллэн быһаччы тутулуктаах.

Оройуон бары хаһаайыстыбаларыгар мантан инники еттүгэр барыта 7800 тонна эбии аһылык, ол иһигэр 6000 тонна дулга, 800 тонна талах, 65 тонна лабыкта, 800 тонна ходуу, 55 тонна бас, харыйа мутукчата, 40 тонна гидропон уонна 40 тонна минеральнай брикет балаһаналлаахтээх. Маны таһынан 400 тонна искусственнай үүт оноһуллуохтаах. Эбии аһылыгы балаһанаһыныгар хаһаайыстыбалар ахсын чопчу сорудахтар тиэрдилиннилэр.

Колхоздар уонна совхоз хас биригээдаларын ахсын эбии аһылыгы балаһанньыр аналлаах механизированнай звенолары тэрийии, звеноводтарынан коммунистары, производство бастыҥнарын анаталаан, ити звенолар тохтоло суох үлэлиилэрин ситиһиллиэхтээх. Оройуон үрдүнэн 80 кормокухнялары үлэлэтэн, фермалар аайы дулбаны, лабыктаны, минеральнай брикеттары сүөһүгэ маассабайдык сиэтии хаачыстыбатын тупсарыы ыарахаттаах. Ол инниттэн хас бириигээдэ аайы хомуһу, ходууну эрустараарга, дулбаны тиэһиигэ тракторнай звенолары тэрийэн уонна дулбаны кырбыыр агрегаттары онорон үлэлэтии соруга турар. Онон бары фермаларга, ол иһигэр Нуэтараба, Амма үнүторгу сирдэргэ кыстаан олоруоҕ бары хотоноорго кормокухнялары үлэлэтиини хойутаппакка тургэнник тэрийэлии оҥсуохха.

Оройуон үрдүнэн алтыныһы 1 күнүттэн 15 күнүгэр диэри эбии аһылыгы балаһанаһыныгэ ударнай декада биллэриллэн, бу күннэргэ үлэ инэҥник ыытыллыа турар. Ол эрээри сорох сирдэргэ эбии аһылыгы балаһанаһыныгэ күргүөмнээх үлэ кыайан тэриллибэт. Ити курдук баладан ыйын 15 күнүттэн 25 күнүгэр диэри ыытыллыбыт ударнай декадаҕа сорохтор эмиэ улахан хамсаһыны оногоботохторо. Онон бу ударнай декадаҕа элбэх эбии аһылыгы балаһаммыр иһин үлэни күүһүрдүөххэ.

Быйыл күһүн ааспыт сылларттан эмиэ уратылаах буолла. Эмискэ улахан тоҥоруу, тымныы буолан хонууга маҥнаан сылдьар сүөһү быһа түһэр, дьүдьэйэр куттала төрөөтэ. Оноҕ оруук ыаҥыыгы уонна кыра сүөһүнү хотоҥҥо киллэрэн, эбии аһылыгынан аһатыыны күүскэ тэрийбитинэн барар наада буолла. Бинр тылынан эттэххэ, сүөһүнү быһа түһэрбэккэ эмистик хотоҥҥо киллэрии, тургэнник кыстык сири булларыы бүтүҥҥү күн уталыттыллыбат соругА.

Бары хаһаайыстыбалар салайааччылара, партийнай, комсомольскай, профсоюзнай тэрилгэлэр общественнай сүөһү быйылгы кыстыгар көрсүллэр ыарахаттары, маныаха эбии аһылыгы күүскэ тэрийии быһаарар суоллаалаабын хас бинрдии үлэһиккэ киэҥник ойдөтөр, быһааран биэрэр уонна кэмнэр күүстэриҥ күдэхтэриҥ бу үлэҕэ тумэ тардар соруктаахтар. Кыстык кэмнэр бинр да сүөһүнү өлөрбөккө-сүтэрбэккэ үүгэй турукатаахтык интийии, ыччат сүөһү ыйааһына күүскэ эбиллиитии уонна сүөһүттэн ылыллар бородууксуйаны үрдэтиини—үлэ тэрээһиниэ хайдаҕа быһаарыыра. Ким ардэттэн үүгэйдик быһыланаһан үлэни табатых төлөйбөт, ким өлбэх эбии аһылыгы балаһаммыт уонна баар итэҕэстэри туоратыыга тургэн дьаһаллары ылан иэлит, онуоха үлэһиттэри, баар күүһү-күдэҕи тумэ тардыбыт ол курууттуу үүгэй түмүктэри ситиһэ туруоҕа. Оттон ханна сатаан тэриммэтэх, үлэ тэрээһиниэ кыаллыбатах сирдэригэр быйылгы кыстык ураҕан күүтүмэҕэйдэрдээх буоларын, онтон общественнай хаһаайыстыбаҕа өлбэх хоромньу тахсар кутталлаабын кыталыахтыын ойдөнуллуохтаах.

Эбии аһылыгы балаһанаһыныгэ тиэрдиллибит сорудаҕы хас хаһаайыстыба барыта, кинилэр бары отделениелара, участоктара, бириигээдэлэрэ, фермалара толороллорун хаачыйыаныы кытаанахтык ирдэниллиэх, маныаха күннэтэ хонтуруолу олохтонуллуохтаах көрүҥнээх. Биллигин сир харатына, хаар халыҥыгы илгиигэ эбии аһылык балаҥнгэр күүскэ турунан, маассабай субуотунньуктары онорбон, сүөһүнү инэмтиилээх дэлэй аһылыгынан хаачыйыыны ситиһии—бүгүҥҥү күннээҕи бинр сэмэй боччумнаах сорук.

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҤА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТАЛАҔЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭЊИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОНКАТАҔЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Хаһыат 1931 сыл алтыныһы 15 күнүттэн тахсар

№ 110 (4387) 1973 сыл Алтыныһы 6 күнэ СУББОТА Сыаната 2 харчы

Ийэ дойду учууталлары чиэстиир

Алтыныһы 7 күнүгэр дойду бэйэлэрин билиилэрин, сүрэхтэрин төлөнүн уонна педагогическай мастэрыстыбаларын саҥа общество инэҥ билиилээх, дэгиттэр дьоҕурдаах, өй-саналаах оттүнэн бүспүт-хаппыт тутаччыларын интии улууханнаах дьылаатыгар биэрэр дьоннору—норуот учууталларын чиэстиир.

СНИМОККА: Москва эдэр учууталларын бөлөҕө (хаҥастан) Е. И. Нертина, Е. Б. Дугина, Н. П. Анохина, О. А. Дугин уонна Л. Ю. Кожевникова.

В. КУЗЬМИН фотота. ССТА фотохрониката.

БАСТЫҤНАР КЭҔЭЛЭРИГЭР

Эрилик Эристиин аатынан колхоз Чакырдаабы бириигээдэтин Комордоох фермэтын коллектива (старшай маниыыкыт Е. М. Кузьмина) үүт валовойунан ыамын тоҕус ыйдаах былаанын 118 бырыһыан толордо. Оттон бинрдии фуражнай ыраҥнай үүтү ылыы соруһаа 118,6 бырыһыанын толорууларын ситистилэр.

Ферма алта маниыыкыта бары үүт ыамын графигын тутуһан иһаллэр. Кинилэр сайыскаа уонна күһүҥҥү кэмнэ эбии аһылыгы күүскэ оногон сиэттилэр. Ити уонна маччыйаҥы таба туһаныы үүтү ыаһыыны биллэрдик үрдэттэ. Ферма коллектива кыстыкка киирэн баран Улуу Октябрьскай революция 56 сыла туолуутун көрсө коҥтоох социалистическай куоталаһыыга турунна.

Н. ФЕДОРОВ.

Кыстыкка ким хайдах киирдэ

Боһомо моһуоктара

Быһайын Чочуудаҕа старшайдыабыт, биллигин бу Боһомоҕо кыстаары түбүк бөҕөтө түһэ сылдьар В. К. Тарабукинаныын ыыр олоппоско олорон кэпсэтэбит. Аттыбытыгар илин-кэлэрин ким сиэбигэр уктан, ким хоннохторун аныыгар киэтээн маниыыкыттар тураллар. Эрэйиннэ саппыкылаахтар, барт халыҥ тангастара суох—үлэлиигэ ыыныс буоллун диэн. Оттон, дьиҥэр, кинилэр да тоҥоллор. Таһырдьа хаар түһэр дии!

—Иннь'э диэн хайыахпытый? Өссө мин бу уонча кинини аһатан, кийиэбин астаан сылдьабын эә. Бэкээринэбит да үлэлиигэ барааллаах,—диир Е. Р. Осипова.

Аҕыдаҕ корбүппүт 18 маниыыкыттан Боһомоҕо кэһэн хаалбыттар. Онтон үлэлиигэ диэн 16-лар. А. А. Сидорова эт ыйыттан уопуускаҕа барбыт. Кини ыһахтарын онтон ылата-туһэннэр уонна оскуола оҕолоро-ноон аралаан, кэккэлэтэллэр. Тиэрэбил бөҕөнү туруораллар.

Кормокухня иһигэр—ол-бу тимир, мас. Биир сүүнэ улахан КВ котел турар. Итиэнэ хаһан оромүөн барарын кэтаһаллар. П. П. Федулов каҥа монтажтыа, ремүөнүнүө үһү.

—Уруут да ыйы быһа онгороллоро. Быйыл эмиэ оннук буолар инн, —дэһэллэр маниыыкыттар.

Машина турар цистернаҕа водопоя массыына аралаан сүөкээбит уута тоҥмут. Урда киэлигир муус буолбут.

—Кыраана тоҥсуута ыраатта. Ити үөһэ хайаһаһыгар ыттан, муунун алларан, бэйэбит халтарыйан чохулуу тэбиннэн сылдьан, ууну ылабыт. Мантыкабыт бу түүн хам тоҥор инн. Оччобуна олох да мэлийэбит,—диллэр.

Ити тымныы үүгэ комбикорму булкуйаллар. Саһааларыгар лабыкта, үүс куталлар. Ол муус тымныы үүгэ хантан коэпиьорбо буолуой? Ыһахтар сиргэллэр, ааннэа сиэбэттэр. Оттон кыбыыга салаа да от суох. Бастууктар И. П. Осипов, П. П. Павлов үс сиртэн мустубут ыһахтары төһө да ыраах тиийдэллэр, сүтэрбэккэ аҕалар эбиттэр.

Ол хардан оту хаар аннытан маччыйаҥы ыһахтаһар туох дуоннаах үүтү биэриэхтэрэ үһү. Күнүгэ иккитэ ыллаллар. Хас ыһах ахсыттан ортотунан үстүү-түөрттүү килограмма ылаллар. Аҕыс эстибиттэрэ—иккиттэн эрэ ордугу, бастыҥнара биэстиигэ тиэрдэр эбиттэр. Өскотун кормокухня тигинэччи үлэлиирэ, сылдьас көөнньөрбөҥ төрө-хорө сиэтэллэрэ эбитэ буоллар, үүт ыамабыһа түһүө суох, ыһахтар ордоолар хутталга киирии суох эиилэр. Ыаннык-сытгар бары иннь'э диэллэр.

Аҕыспыт ый ортотун диэки сайыскаттан көһэн хаалбыттэрэ. Үүт таһар массыына бастаан утаа сарсыарда эрэ үүттэрин ылар буолан, киэһэтигэр онтукаларын бэйэлэрэ сэнээрэттэрдии сылдьыбыттар. Бу маниа, тыҥ-

(Бүтүүтүн 4 стр. көр).

БЫРААҺЫННЬЫГЫНАН, КҮНДҮ УЧУУТАЛЛАР!

Сарсын — Учуутал күнэ

БЫЙЫЛ тохсус пятилетка үһүс быһаарыылаах сылыгар, Учуутал күнүн 9-с тогүл бэлиэтиибит.

Партия уонна правительство норуот үөрэҕириитигэр улахан болҕоитолорун ууралар. Билигин, научнай-техническэй сайдыы кэмигэр, хас биирдии гражданин культурата, уопсай үөрэҕин таһыма күүскэ үрдээн иһэр. Ол да иһин ССКП КК уонна СССР Министрдэрин Совета «Тыа сиринээҕи уопсай үөрэхтээһин оскуолатын үлэлиир усулуобуйатын салгыы тупсарар дьаһаллар тустарынан» уураабы ылыммыта. Бу уураабынан салайтаран, тыа сирдэригэр бүттүүн орто үөрэхтээһини сайыннарар киэн программа оҥоһулунна. Сыл ахсын орто үөрэхтээх ыччат ахсаана үүнэн иһэр. Ахсыс нылааһы 1972 сыллаахха бүтэрбиттэртэн 86 бырыһыаннара үөрэхтэрин салҕаатылар. Үгүс оскуолаларга ыччаттарга научнай-техническэй билиини тириэрдэр куруһуоктар үлэлииллэр. Тыа хаһаайыстыбатын техникатын баһылыырга, анал идэни таларга үөрэтэр буоллулар.

Саҥа уураахха учууталлар үлэлэригэр улахан миэстэ бэриллэр. Үөрэтии ньыматын салгыы тупсарарга, оскуолалар материальнай-техническэй базаларын байытарга партия сорук туруорар.

«1974—1980 сс. Союз үрдүнэн капитальнай угуулар суоттарыгар 7250 тыһыынча миэстэлээх, ону таһынан колхозтар үптэринэн икки мелүйүон миэстэлээх оскуолалар тутуллуохтара»,—диэбитэ үөрэх үлэһиттэрин профсоюһун Киин Комитетын V-с пленумугар СССР Үөрэҕин министрэ таб. Прокофьев.

Хайа да дьыллардаабар оскуолалар материальнай базаларын байытыыга улахан болҕомто уурулунна. Ол курдук, 1972—1973 сс. үөрэх дьылыгар 320 миэстэлээх Хайахсыт орто оскуолата, Амма орто оскуолатыгар 75 миэстэлээх интернат, Дириҥҥэ 12 квартиралаах учууталлар уопсай дьиэлэрэ, Хадаарга мастерской, Дириҥҥэ 20 миэстэлээх интернат үлэҕэ киирдилэр. Аммаҕа 700 кв. м иэннээх эргэ корпус өрөмүөннэнэн, саҥалыы оборудованиеланан оҕо тэрилтэтигэр бэрилиннэ. Оройуон үрдүнэн 189 кылаас-кабинеттар толору оҥоһулуннулар. Ордук үчүгэйдик Амма, Чурапчы, Сылаҥ, Дириҥ орто, Алаҕар аҕыс кылаастаах оскуолаларыгар тэрилиннилэр.

Партия туруорар соруктарын олоххо киллэриигэ биһиги оройуоммут үөрэҕин үлэһиттэрэ ахсаабанка үлэлииллэр. Оройуон үрдүнэн күһүҥҥү түмүгүнэн үөрэнээччилэр 95,2 бырыһыаннара кылаастарын бүтэрдилэр. Ордук үчүгэй түмүгү Амма, Дириҥ, Мугудай орто, Чурапчы 1 №-дээх Чакыр аҕыс кылаастаах, Бахсы начальнай оскуолалара ситистилэр. Быйылгы үөрэх дьылыгар оройуон үрдүнэн 5074 оҕону 427 учуутал үөрэтэр. Ыччаты киэһээҥи уонна кэтэхтэн үөрэхтээһиҥҥэ уһулуччу болҕомто уурулар. Киэһээҥи оскуола—сэттэ кылаас комплега Чурапчыга, икки—Аимаҕа, икки—Дириҥҥэ—барыта 135 үөрэнээччини хабан үлэлиир. Орто уонна аҕыс кылаастаах оскуолалар базаларыгар 130 оҕону хабан кэтэхтэн үөрэтиигэ консультпуннар тэриллиэхтэрэ.

Үөрэтэр-иитэр үлэ бастыҥнарын кэккэлэрэ хаҥаан иһэр. 1972—1973 сс. үөрэх дьылыгар 147 учуутал сүүс бырыһыан билиини ситиспитэ. Кинилэр ортолоругар Андрей Алексеевич Попов—Амма орто оскуолатын физигэ, Мария Семеновна Кондратьева—Хайахсыт орто оскуолатын начальнай кылааһын учуутала, Ольга Саввична Макарова—Сылаҥ орто оскуолатын химияҕа, биологияҕа учуутала, эдэр учууталлар—Мария Егоровна Максимова (Чакыр), Анастасия Герасимовна Барашкова (Арыылаах) бааллар. Үөрэх-иитии үлэни тупсарыыга методическай үлэ улахан суолталаах. Бу боппуруоһу сөптөөхтүк быһаарар оскуолалар директордарын үөрэх чааһыгар солбуйааччылар, методистар ахсааннара эбиллэн иһэр. Кинилэртэн Александра Сергеевна Ивановаиы (Кытаанах), Роман Максимович Саввины (Чурапчы), РСФСР «Норуот үөрэҕириитигэр гуйгунун» Муза Михайловна Васильеваны ув.д.а. аатталыахха сөп. Сыл ахсын учууталлар олорор усулуобуйаларын, сынньалаҥнарын тэрийии тупсан иһэр. Быйыл Дириҥҥэ 12 квартиралаах уунан ититиллэр уопсай дьиэ үлэҕэ киирдэ. Киин сынньанар дьиэлэринэн, туризмынан 80, экскурсиянан 360 учуутал хабылынна.

Оройуон үөрэҕин үлэһиттэрэ хаһаанҥытааҕар да өрө көтөҕүллэн үлэлиэхтэрэ, үөрэх-иитии үлэтин тосту тупсарыыга бары күүстэрин ууруохтара диэн үөрэх оройуоннааҕы салаата, үөрэх үлэһиттэрин идэлээх союзтарын оройуоннааҕы комитета эрэнэллэр уонна оройуон бары учууталларын Учуутал күнүнэн эҕэрдэлээн туран, үлэҕэ ситиһиини, тус олохторугар дьолу-соргуну баҕараллар.

П. СПИРИДОНОВ,
үөрэх үлэһиттэрин профсоюһун райкомун председателэ.

БУ КҮНҮ норуот үөрэҕириитин бары үлэһиттэрэ советскай оскуола сайдыытын саҥа сүһүөх—бүттүүн булгуччулаах орто үөрэхтээһини олоххо киллэрии—кэмигэр бырааһынньыктыыллар.

Үүнэн иһэр эдэр көлүөнэ бары өттүнэн дэгиттэр сайдыылаах буоларын ситиһии—иитээччилэр уонна үөрэтээччилэр үтүө кэннээх соруктара. Ону толоруу биһиги хас биирдиибититтэн уустук, айымньылаах педагогическай үлэниэрэйэр. Бары биир идэлээхтэрим Коммунистическай партия XXIV съеһэ норуот үөрэҕириитин үлэһиттэрин иннилэригэр туруорбут чопчу соруктарын ситиһиилээхтик олоххо киллэриигэ бэйэни харыстаммакка үлэлиэхтэрэ диэн эрэнэбин.

Оройуон эдэр көлүөнэтин иитиигэ-үөрэтиигэ үлэлиир бары учууталлары, воспитателлэри Учуутал күнүнэн итиитик эҕэрдэлиибин уонна айымньылаах үлэни, кытаанах доруобуйаны, олоххутугар дьолу баҕарабын!

Е. П. ГУЛЯЕВА,
РСФСР Верховнай Советын депутата, Одьулуун аҕыс кылаастаах оскуолатын учууталынсата.

Биир идэлээхтэрбэр

Улан-Удэттан эҕэрдэ!

Мин 1969—1971 сс. үөрэх дьылыгар Е. И. Курашов аатынан Чурапчы орто оскуолатыгар учууталлаабыт кэммин, биирдэ үлэлээбит иллээх, айымньылаах, улахан педагогическай коллективнын төрөөбүт-үөскээбит ыраах Бурятиябар сылдьаммын даҕаны умнубаннын, истинник, сылаастык ахта саныыбын.

Күндү редакция! Учуутал күнүнэн сибээстээн ити оскуола учууталларын коллективыгар, үөрэнээччилэригэр итиитээн-итии эҕэрдэбин уонна бары үтүөнү баҕарыыларбын тиэрдэргэр кордоһобун.

В. ТОКТОХОЕВА,
«Буряад үнэн» хаһыат үлэһитэ.

Дууһатыттан кыһанар

Мария Ивановна Маркова оскуолаҕа киириэн иннинээҕи саастаах оҕолорго үлэлиир аналлаах үрдүк үөрэҕи бүтэрэн, былырыын төрөөбүт Чурапчытыгар эргиллэн кэлбитэ. Эдэр специалист Хоптоҕотооҕу дьааһыла-сад сэбиэдиссэйинэн анаммыта.

Уорҕа детсадын базатыгар тэриллибит бу саҥа дьааһыла-сад итэҕэһэ-быһаҕаһа сүрдээх элбэх этэ. Оннооҕор сытар ороп, олорор олоппос, аһыыр иһит, оонньуурдар тиийбэттэрэ. Эгэ, площадка уонна олбуор туһунан саныы да барыллыбат.

М. И. Маркова ыарахаттартан толлубакка, биир сыл устатыгар элбэх үлэни ыытта. Ол курдук, дьааһыла-сад өрөмүөнэ үчүгэйдик барда. Төрөппүттэри уонна колхоз салалтатын кытта ыкса сибээһи олохтоон, дьааһыла-сад дьиэтин уунан ититиллэр систематын оҥотторо сылдьар. Оҕо эт-хаан оттүнэн сайдарыгар аналлаах площадка тутулунна. Мария Ивановна, сайаҕас-сыстаҕас үлэһит буолан, дьааһыла-садка иллээх коллективы тэрийдэ.

Н. ПЛАТОНОВА,
норуот үөрэҕириитин отделын дошкольнай тэрилтэлэргэ инспектора.

СНИМОККА: М.И. МАРКОВА.

ОТУТ БИЭС СЫЛ ОСКУОЛАҔА

Елена Григорьевна Охлопкова Якутскайдааҕы рабфагы бүтэриэҕиттэн, отут биэс сыл устата, «а» да, «о» да букваны билбэт кыракый дьоннору аахтарар, суруттарар, өнтөн сырдык кэскилгэ ытыарар сыралаах үлэҕэ үлэлээтэ. Ол усталаах туоратыгар кини илиитин иһинэн элбэх оҕо аста. Норуот хаһаайыстыбатын араас салааларыгар үлэлиир дьоннору үүнэртээтэ. Кини мэлдьи төрөппүттэр, оҕолор, нэһилиэнньэ истиҥ сыһыаннарынан, ытыктабылларынан туһанар.

Елена Григорьевна 1949 сыллаахтан биһиги оройуоммутугар, ол иһигэр 15 сыл Чурапчы орто оскуолатыгар эҥкилэ суох үлэлээтэ. Кэнники алта сыл устатыгар үөрэппит оҕолоро билиҥин алтыс кылааска 100 бырыһыан билиини ситиһэллэр. Кини иннинитүөрэппит оҕолоро 1972—1973 сс. үөрэх дьылыгар онус кылааһы бука бары бүтэрдилэр.

Е. Г. Охлопкова начальнай оскуола учууталларын методическай холбоһугун салайар, саҥа программанан үөрэтиигэ күүс-көмө буолар. Бэйэтин оскуолатыгар начальнай кылаастарга аналлаах кабинеты тэрийии көҕүлээччитэ. Итини таһынан кустовой холбоһугу салайар, онно начальнай кылаас учууталлара педагогическай аҕыыга кыттыыларын тэрийэр.

Елена Григорьевна элбэх сыллаах сыралаах үлэтэ Советскай правительствонан үрдүктүк сыаналаммыта. «Үлэҕэ туйгунун иһин», «Үлэҕэ килбиэнин иһин», «1941—1945 сс. Аҕа дойдуну көмүскүүр сэрии сылларыгар килбиэннээх үлэтин иһин» медалларынан уонна Саха АССР Верховнай Советын Президиумун, Саха АССР Үөрэҕин министерствотын, ССКП райкомун бюротун уонна райсовет исполкомун Грамоталарынан наҕараадаламмыта.

В. ДЬЯЧКОВСКАЯ,
үөрэх оройуоннааҕы отделын начальнай оскуолаларга методиһа.

Түүлээх былаана туолуохтаах

Оройуон биир эппиэттээх сорудаҕынан Ийэ дойдуга «сымнаҕас сыһыы көмүһү»—түүлээҕи соботуопкалааһын туттарыы буолар.

Маныаха 1971—1972 сыллардаах үлэ түмүгүн көрөр буоллахха, дьаала бэрдэ суох. Ол курдук, оройуон колхозтара ити сыллардааҕы былааннарын 81 бырыһыан эрэ толорбуттара.

Пятилетка икки сылын сорудаҕын ордук үчүгэйдик толорбут хаһаайыстыба—Карл Маркс аатынан колхоз. Ол курдук 38 тыһыынча оннугар 42,2 тыһыынча солкуобайдаах түүлээх соботуопкалаата, эбэтэр былаан 11 бырыһыанынан аһарыллыына. Кэлэр өттүгэр тыаттан бултааһыны тэрээһиннээхтик ыытыаҕына уонна кылы интэр фермаtын үлэтин салгыы тупсардаҕына, пятилеткатааҕы үрдүк соруданын чиэстээхтик аһара толоруон сөп.

Сыллата былааннарын толорбокко, билигин Эрилик Эристиин аатынан колхоз 29 тыһыынча, Ленин аатынан колхоз 10,7 тыһыынча, Калинин аатынан колхоз 5,8 тыһыынча солкуобайдаахха государство иннигэр иэстээх иһэллэр. Онон кинилэр түүлээххэ тэрээһин үлэни тупсараллара, эрчимнээх дьаһаллары ылаллара эрэйиллэр.

Быйылгы дьыл 1 кварталыгар түүлээххэ соруданы оройуон үрдүнэн 132 бырыһыан толоруллубута. IV кварталга колхозтар бултаан 18 тыһыынча солкуобайдааҕы уонна 61 тыһыынча солкуобайдаах кырымахтаах хара саһыл тириитин туттарыахтаахтар. Бу—кырата суох сыыппаралар.

Булт үөскээһиннигэр тассаххэ—быстар мөлтөх. Андаатар атҕаһыыах куоллэргэ хаһыыс эмэ баар курдук, тиин, кырынаас, солонго баарт сэдэх.

Саһылы иитэр фермалартан туттарыллыахтаах түүлээх суумата кыайан туолбат кутталлаах. Кэлэр сылга былааныны ситиигэ хааллорбат кэннэ олоруллар саһыллар тириилэрин эрто сыанаран аҕаан таһаардахха уонча тыһыынча солкуобайдааҕын ситэ туттарбат кыахтаахтар. Бу саһылы иитиигэ үлэ мөлтөҕүн көрдөрөр. Сыл ахсын кыттаралһын эбэх, оҕону ылыы камньах. Билигин даҕаны сорох фермалар материальнай-техническэй базаларын бөҕөргөтүүгэ үлэ ситэтэ суох. Саһыллары көрүүтэистинкэ, аһатыыга эрэйиллэр курдук улахан кыһамньы ууруллубат. Зоовет-үлэһиттэр фермаларга сылдьан көмөҥ оҥорботтор.

Тыаттан бултааһыны тэрийиигэ аэспит өттүгэр хаһаайыстыбалар булчуттары анаан былааннын толорботторо, кинилэри бары наадалааҕынан үчүгэйдик хааччыйбаттара, эдэр түүлээхситтэри ииттэн таһаарыы соруданы кумааҕыга эрэ суруллара. Былааны чахчы толорор кыахтаах дьон кадровай булчуттарынан сүүмэрдэниэхтээхтэр. Олтон колхозтар салайааччылара кыайан кинг сиринэн сылдьан бултаабат дьону анаталаан баран, олин уоскутунан олорон хаалыыллара маадьах буолбатах.

Үүммүт сезонна кыахтаах 100 кадровай, 80 любитель булчуттары аналаабан, тэрийэн аһаа бу күннэргэ бултуур сирдэригэр тахсаллары хааччыйыахтаахтар.

Кылы иитэр фермаларга олоруллар саһыллары эрдэттэн сүүмэрдээн, оһуобай көрүүгэ-истиигэ, аһатыыга туруоруохха. Ураты болҕомтону саһыл тириитин хаачыстыбатын тупсарыыга ууруохха. Былаан туолуута бииp үксүн туттарыллар тирии хаачыстыбата мөлтөҕүттэн атахтанар. Холобур, былырыын Эрилик Эристиин аатынан уонна Калинин аатынан колхозтар саһылларын тириитин сыаната Иркутскайдааҕы түүлээх базатыгар түһэн агара түспүтэ. Онон тирии таҥастааһыны кигэйнэххэ бииp да тирии дефеката суох буоларын иһин охсуһуохха. Саһыллары тараһыны ыытыахха, рацион быһаччынан аһатыахха, клеткаларын ыраастык тутуохха. Ветеринарнай үлэһиттэр саһыл аһылыгын хаачыстыбатын көрүөхтээхтэр. Тириини таҥастааһыныга бэлэмнээһини бу күннэргэ ыытыахха, кураанах, сымалата суох тиит мас кээбүлүв, авиобензины бэлэмнииххэ, хатайдыыр барабааны оҥоттуохха.

Түүлээх былаанын толоруу иһин нэһилиэктэр Советтара бэйэлэрин исполкомнарыгар көрөн, дьүүллээн эбии дьаһаллары ылар соруктаахтар. Бары эргиэн тэрилтэлэрэ миэстэтигэр булчуттары хааччыйыынан күннэтэ дьарыктаныахтаахтар.

Д. ЯКОВЛЕВ,
райпо соботуопкаҕа отделын үлэһитэ.

Виктор Васильевич Николаенко тыаны авиационнай харыстааһын хотугулуу-илин базатыгар уон сэттис сылын үлэлиир.

Камчаткаҕа саамай хотугу Айэанкааҕы оперативнай авиоотделение кэтээч көрөөччү летчигэ туундараҕа мабын-отун, таба мэччирэҥин харыстыыр, сэрэтэр үгүс оруттаах үлэни ыытар.

СНИМОККА: В. Николаенко «Полярная звезда» совхоз табаһыт-бостуугун А. Долганы ытарары кэпсээтэр.

Ю. МУРАВИН фотота.
ССТА фотохроникатa.

ЫЧЧАТ БАРЫТА СУРУТТУН!

Оройуоҥҥа ыччат бэчээтигэр суруттуу сыллата аһыы улаатан иһэр. Холобур, 1972 сылга «Комсомольская правда» хаһыат 317 экземплярга суруттуллубут эбит буоллаҕына, 1973 сылга 406 экземплярга тиийбитэ, оттон 1974 сылга 1000 экземпляр суруттарыллыахтаах.

Бу курдук 1973 сыллааҕар 1974 сылга ыччаттар «Эдэр коммунист» хаһыат 1582 оннугар 1650, «Молодежь Якутии» хаһыат 321 оннугар 350, «Молодой коммунист» сурунаал 15 оннугар 70, «Комсомольская жизнь» сурунаал 83 оннугар 130, «Пионерская правда» хаһыат 142 оннугар 600, «Бэлэм буол» хаһыат 1546 оннугар 2000 экземплярын ылаллаахтар.

Былырыын бэчээти общественнай тарҕатааччы комсомолецтартан Кытаанахха Ирина Попова 300, Мугудайга Светлана Черченкова 3500, Чурапчыга Валентина Тимофеева 2554, Бахсыга Александра Бахчанен 1860 солкуобай суумалаах суруттууну ыыппыттара. Бэчээти тарҕатааччыга бастааҕыт Карл Маркс атынан колхоз комсомольскай тэрилтэтэ Ереван—Баку маршрутунан босхо туристическэй путевканан бириэмийэлэммитэ.

1974 сыллааҕы ыччат периодическай бэчээтигэр суруттууну ыытыыга кыайыылаах тахсар комсомольскай тэрилтэлэри, бэчээти общественнай тарҕатааччылары бириэмийэлииргэ нор, олтан икки ардыларыгааҕы ыччат лааҕырыгар 4, пионерскай бэчээти тарҕатааччыларга В. И. Ленин аатынан Бүтүн Союзтааҕы «Артек» пионерскай лааҕырга 3, Бүтүн Россиятааҕы «Орленок» пионерскай лааҕырга 4 путевкалар рёспублика үрдүнэн ананан тураллар.

Билигин оройуон комсомольскай, пионерскай тэрилтэлэрэ сибээс отделениеларыгар сыһыаран, бэчээккэ суруттууну эппиэттээх дьоннору аналлаан үлэлэтэ сылдьаллар. Уоһа эшит курдук, суруттуу былаана улахан. Онон бары сирдэргэ тиэрдиллибит соруданы толорор туһугар бастыҥ кыһамньыны уурар, хас биирдии эдэр киһи ыччат бэчээтигэр суруттута суох хаалбат гына үлэни тэрийэр ылар наада.

А. МАЛЫШЕВ,
ЫБСЛКС райкомун тэрийэр отделын сэбиэдиссэйэ.

Кукуруза үүннэрээччилэр куоталаһаллар

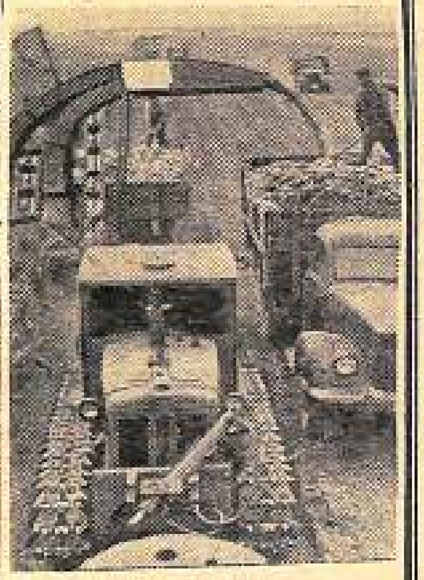

ОДЕССА УОБАЛАҺА. Измаильскай оройуон хаһаайыстыбаларын бааһыналарыгар кукуруза элгэм үүнүүтэ ситтэ. Механизатордар 11 тыһыынча кэриҥэ гектар үүнүүтүн хомуйуохтаахтар. Сири оҥорооччулар бэйэлэрин социалистическай эбэһээтэлистибэлэрин хаттаан көрүннүлэр уонна хас биирдии гектартан 40-нуу буолбакка 50-нуу центнер кукуруза туораҕын хомуйарга тылларын биэрдилэр. Хаһаайыстыба ахсын үлэҕэ дьоҥу аттаран туруоруу тэлкуйданна, механизатордар икки сменанан үлэлээһиннэрэ тэрилиннэ.

СНИМОККА: Суворов аатынан колхоз бааһыналарыгар кукурузаны бэлэбүнэн хомуйуу. Астааһын бурдук үүннэрээччилэри үөрдэр, сорох учаастактартан 80-нга тиийэ центнери биирдии гектартан ылыллар.

И. ПАВЛЕНКО фотота.
ССТА фотохроникатa.

Дулҕа быһар саҥа аппарат

УУС-АЛДАН оройуонун «Бэйдигэ» отделениетын тракториһа Иннокентий Васильевич Жирнов дулҕа быһар аппараты айда. Мантан аллараа аппарат оҥоһуутун билсиҥ.

Дулҕа быһар аппарат бөрөтуой оҥоһуулаах. Самоходнай шасси эргэ КСП-2,1 косилкатын быһар аппаратын бүрүүһүн уонна быһарын тордуттан 1 метр 20 см эбэтэр 12-14 сегмен кэтитинэн кылгата сарбыйыллар. Быһах сиһиттэн сойуоларын (палецтарын) устуллар уонна кинилэр оннуларыгар баттыыр пластинкалары быһах аллараа өттүнэн үөһэ пластинкалары утарыта буолларын курдук, буолталарынан туттарыллар. Алларааҥҥы баттыыр пластинкалар стальнай буолаллара наада, оттон үөһээҥҥилэрэ чугуннай да буолуохтарын сөп.

Быһах сегменнэрэ халкутук устаҥҥыы сылдьалларын курдук аллараа баттыыр пластинкалары эрэ оҕулуннартаан бэриллэр, ыаара 3—4 миллиметр.

Баттыыр пластинкалары тутар буолталары аллараттан өрө үгуллар уонна итилэр салааллалара чорбойо сылдьыбаттарын курдук сарбыйыллар. Быһар аппарат төбөтүгэр олордуллубут салааскаа быраҕыллар, кини priвода, навескатa завод оҥоһуутунан хаалар.

Косилка быһар аппаратын итиник уларытан дулҕаны быһарга аналаах оҥоруу, автор этэринэн, бииp чаас иһинэн хайа баҕарар оҥоһуллан бүтэриллэр. Онон оҥоһуута олус бөрөстүой, оттон оҥорумтуота үрдүк. Холобур, Т-20 маркалаах самоходнай шассиҥан (автор быһар аппаратын итиник шассиҕа олордор) 7 чаастаах бииp үлэ күнүгэр 20 тонна дулҕаны быстарар.

Итиниик дулҕаны быстарар хотуура, айбыт рационализатор бигэргэтэринэн, навесной КС-2,1 базатыгар оҥорон, «Беларусь» тракторынан эмиэ үлэлэтиэххэ сөп. Ол гынан баран ингигэһэ олуттараһа суоҕунан, экономичнатайынан самоходнай шасси былаа барыстаах.

Самоходнай шасси эт косилкаата отy охсорун курдук 1-й скороһынан сылдьан (ол аата чааска 1,38 км түргэнинэн) эссо куохтуну хап-хойуу сиэллээх дулҕалары ингигэһэ суох утум-ситим быһар. Маныаха кыайыбынайа, быстарыллыбыт дулҕалары түргэнник хомуйан бииp сиргэ чохтоон, шасси эргиллэн кэлэригэр миэстэни ыраастаан иһиллиахтаах. Ситэн ыраастыыбатаххына, хаһан хомуйан бүтэрэргин күүтэн, шасси туруон сөп. Тохтоппот түбэлтэҕэр 7 чаас устатыгар (бииp күнгэ) хойуу дулбалаах сиргэ 20—28 тонна дулҕаны быстарыахха сөп. Бу үрдүк оҥорумтуолаах үлэ. Оттон сайыныгар илиинэн быһар буоллаххына, бииp киһи нуормата 0,7 тонна. Итинэн бииp дулҕаны быһар аппарат илиинэн үлэлиир 29—31 киһини солбуйар кыахтаах. Оттон кыһыныгар бииp бульдозер нуорма быһыытынан күн устатыгар 40 тонна дулҕаны бэлэмниэн сөп. Маныаха агардас хомуйааччынан 15 киһи үлэлиир.

Барыллааһын ааҕыы быһыытынан (дулҕаны быһар аппаракка расценка, үлэ нуормата ситэ оҥоһулла илик), хамнас фондугар эмиэ элбэх кэмчилээһини оҥоһуллар кыахтаах. Холобур, быһар аппаратынан бииp тонна дулҕаны бэлэмнээһиҥҥэ (бииp тракторист, түөрт хомуйааччы) хамнаска ороскуот оргутунан сыччах 2 солкуобайга, оттон бииp киһи илиинэн үлэтигэр ити сыыппара 9 солк. 70 харчыга, бульдозерынан үлэҕэ (1 тракторист, 15 хомуйааччы)—2 солк. 78 харчыга тэҥнэһэр. Ол аата, бииp тонна дулҕа бэлэмнэр хамнас фондугар (быһар аппаратынан үлэлиир буоллахха) 7 солк. 70 харчы, 1000 тонна дулҕаҕа—7700 солк. үп кэмчилэнэр.

БАСТЫҤ ОПЫТ ТРИБУНАТА

Итинтэн көстөрүнэн, дулҕаны быһар аппараты туһаныы экономичнай өттүнэн көдьүүһэ сүдү улахан. Маны таһынан кыһыныгар дулҕаны бульдозерынан астаран бэлэмнииирдээҕэр сайыҥҥы өттүгэр ити курдук дулҕаны техника күүһүнэн быстарыы оҥорумтуота үрдүгүнэн эрэ буолбакка, хаачыстыба өттүнэн ордугун чорботон бэлиэтиир наадалаах. Кыһыныгар бэлэмнэнэр дулҕа ото-сиэлэ үксүгэр туһаныллыбат, тордо эрэ ылыллааччы. Оттон сайыҥҥы кэмнэ бэлэмнэнэр дулҕа хап-хойуу, күп-күөх сиэллээх ото быһыллыбат. Үтүөкэн эбии аһылык буолар.

(«Кыымтан» ылгатыллан).

ЛИТЕРАТУРНАЙ МУННУК

х х х

Кыһаттар
буурдулар
Куһуурда
көтөргө.
Көччөх күс
уу ахсын
үөрүүттэн
айманар.
«Бүгүн-сарсын...»
«Бүгүн-сарсын»,
Оо, хаһан баранар..
Биллибэт
дьикти дойду —
Бүппэт бүгүн нөмөх.
Кырдьарас
көрөн ойууччу—
Салгыппыт, быһыта,
ол «дойдох».
Кини
бинр кэм
аһыыр,
Кыһатын куурдунар—
Кэлиэ дии
сотору

Осип ФИЛИППОВ

«Чэ!» диир кэм.
Оччөгө кини
бастыахтаах
Эмиэ аспыт
сылларбыны,
Кыната
салгыны
тыырыахтаах.
«Эдэрдэри
эрчийэ түһүөххэ,—
Дьөксө да
кэм эрдэ.
Кимнээх эрэ
кэлиллэр
Амараа күөлларгэ?..»
...Эмискэ,
эмискэ,
өтөҕ этэ!
Эмискэ...
эмискэ...
Кини көтүөхтээх
этэ...
Дьэбир долгун
үрдүтэр
Эбир түөһүн
нолатэн
Хачайдана сыппыта
Кырдьарас
көрөн.
Хара уулаах
күөл
Харааста
көтөрөн
Соготох
хаалбыта,
Оо, көрөргө
сүрүөн.

Василий ПАВЛОВ

КЫРДЬАҔАС ТИИТ

НОВЕЛЛА

Мин түннүкпүттэн ойуур көстөр, оттон ол ойуур тумулдаан кинрэр сиригэр баарбай улахан, кырдьарас тиит турар. Бабар, киниттэн сылтаан биһиги дэриэбинэбитин Тиит тэрэх диэн аттаабыттара буолуо.

Оҕо сылдьан «сэриилэһэ» оонньоотохпутуна ити тиит тэрдүгэр мустан сүбэлэһэр, икки тэнэтэрэллэргэ хайдыһар буоларбыт. Оонньоон бүттэхпитинэ биһиги итинтэ түмсэн өрө диэри капсэтэрбит, үүстүга суох сапоогорбытын ырытыһарбыт. Кырдьарас тиит дэриэбинэ Оҕо сааһа киниэхэ тулалыы муһунньаҕына хайдах эрэ эҕэригэр түһэргэ дылы тыһара, алдьах сыллар хардарыта инэриһэн мараабыт лабаатыгынан, тобобутун имэрийэн эрэрдии, оргуйдук дайбаҥныыра.

Кырдьарас тиит! Эн тугу саныы турарыҥ буолуой ыйдаҥа түҥнэргэ, эбэтэр силбиктээх күһүҥгэ? Бука аспыт үтүө күннэргин көрөрөр сааскыгар ахтан эрдэҕин уонна туохтан да уталыйбакка кэлэр бүтэһик күннэргин күүтүүҥүн буолуо.

Эн лабаалаҥ анныгар үүнэн турар титириктэри көрө-көрө олоҕуҥ миэнэрэ ааспатарын, эн оннугар эҕэркээн тиит ойуур суугунуу хаалыҥын өйдөөн үөрдэҥин. Кырдыга даҕаны, олоҕу салгыыртан ордук үтүө анал баар үһү дуо? Суох. Биһиги барыбыт даҕаны саамай улахан, саамай төрүт аналбыт—сир үрдүтэр олоҕу салгааһын, кэнчээри ыччаты хааларыы. Ол ыччапыт төһөнөн элбэх, төһөнөн дьоллоох буолар да, соччонон биһиэхэ үчүгэй.

Мин эйигин ытыгылыы уонна ордугургуу саныыбын, кырдьарас атаһыам! Эн күрдук бэйэм оннубар суугунуу хаалар эҕэркээн ойууру олордуохпун баҕарабын.

(Бүтүүтэ. Иннин 1 стэ. көр.)

ныы хэскэ. Онно даҕаны ыһыктохомуос тинйбакка барыа эрэйдэммиттэр. Буолумуна даҕаны, 18 ыанньыксыт бар эбээт! Оттон эрыы завода халдьаайыны таҥыс да адъас бу турар эрээри хайдах итинник «дьаһыммыттарыҥ» бэркиһиирэр эрэ тинйэҕин. Үүт астааччы Н. Н. Толстоухов алтыныҥ 3 күнүттэн эрэ ананан кэлэн, үлэлээн эрэр.

Ол аата государствоҕа үүтүнэн буолбакка суотэйиэхэ туттараллар. Бачча сэрүүкээ (тымныыга!), бэйэлэрэ үүт таһар массыыналаах, ферма аттыгар эрыы заводтаах эрээри.

Ким төһө үүтү аспыт сайын мэччирэҥ кэмигэр уонна бу тороус ыйга мин колбитин билбэттэр. Оҥу биллэрэр биригэдьиир, зоотехник бэлэм бар дуо?

—Биригэдэбэ зоотехник бар дуо?

БОҺОМО МОҺУОКТАРА

—Новгородова... Эс, ол кэлхоз кинэ.

—Люба диэн уонна биир ыыс эмиэ баар. Лаборант ҕуу, зоотехник ҕуу. Бу айыллахтан долыга хайдах колбакпит-тэрбэкпит, биригэдэдэҕэ, биһиэхэ туох эмэ көмөҥү өгөрбөккүт? Маны барытын билэ-көрө сылдьар эрээри диэтэххэ, «биһиттиин оннукманнык гынын диэн дьаһайбаттар эа» диэн хоруйдуулар.

Ыанньыксыттардыын итинник быһаарыстыбыт. Дьэ ол туох кыргыттарый? Бу сүүрбэччэ сүөһүгэ мустубут ферматыгар старшай кимий? Эрилик Эристиин аатынан колхоз кини бөһүөлэгин хоннөөбүн анныгар, салалта мунньун анныгар сытар Боһомо ферматыгар кыстыкка киирбит туругуттан итинник.

Старшай биригэдьиир М. П. Луковцев, көмө биригэдьиир П.П. Платонов олоҕор дьиэлэрэ да мантан оннук ыраах буолбатахтар. Аны ыанньыктар кыстыахтаах фермалара диэн Хоптово бириэздэтигэр икки эрэ. Оттон бинрэ, улахана бу, иккиһэ Мөкдьахсиэ баар.

Сүөҕүһүттэр үксүлэрэ бэйэлэрин дьиэлэригэр олороллор. В.К. Тарабукина—саҥа уопсайга. Ол сорох хэстөрүттэр сайыныы ол-бу дьону олорпуттар. Инньэ гынан оҥу ыраастыыр, аны эмтиир бинр туспа кыһалҕа. Туох эмиэн ыһаарыахаҥын муҥнаргар—аһыҥа, куйуҥа киэҥиннэн? Дьэ эмиэ нэдиэн диэтэҕинэ. Дьиэлэрэ икки өһөхтөөх да, саҥа эрдэхгэриттэн бүрүолуур, ол сытыыран уһаарар өһөхтөр өбиттэр.

Оттон хаар бэрэһиэдэгитэвдэр эссэ халыҥаата.

П. СЕДАЛИЩЕВ.

КИИНЭ АЛТЫННЬЫТААҔЫ РЕПЕРТУАРА

Орөйуон киинниээҕи уонна нэһилиэктэриниээҕи киноустановкалар экраннарыгар алтыныыга маннык киинэлэри нарүөхпүт:

Черныэ сухари
Вальпарасио, моя любовь
Горячие тропы
Драма любви
Герой голубого экрана
Ижорский батальон
Эхо далеких снегов
24—25 не возвращается
Город под липами
Эдгар и Кристина
Реэкировка в длинную сторону
За поворотом поворот
Виринея
Крушение империи
Мистер Инс
Хлеб, любовь и фантазия
Этот славный парень.

Саҥа киинэлэр

«БЕЛЫЕ РОЗЫ ДЛЯ МОЕЙ ЧЕРНОЙ СЕСТРЫ»

Киинэҕэ Мексикаҕа биһиги күннэрбитиниээҕи быһыылаах көстөр.

«Ангустиас уонна Лаура—чугас дорҕоордуулар. Киниилэр оҕо эрдэхтэриттэн бэйэ-бэйэлэрин билсэллэр. Иккиэн—огдооболор, иккиэннэрин кыргыттара эт саастыылар. Уруттара эрэ диэн, Ангустиас уонна кини кыыһа Роберта хара тириилээхтэр, оттон Лаура уонна Алисия—маҥан.

Арай биирдэ Роберта любительскай ырыаһыттар конкурстарыгар кыттарга быһаарыналҕ Лаура, конкурс жюрытын чилиэнэ, доҕоруун кыыһа кыайыылаах тахсарыгар бүк эрэнэр. Ол эрээри маҥнайгы биринһи Робертатааҕар быдан куһаҕаннык ыллаабыт түгэҕ кыыс ылар.

«СЧАСТЬЕ АННЫ»

Нэтит экраннаах киинэ, «Ленфильм» онгоһуута.

Төрөөбүт дэриэбинэтигэр эргиллэн кэлбит гражданскай сэриигэ кыттыылааҕа коммунист Анна Дронова олоҕо көнөтөр. Сельсовет председателэ буолаат, бэйэтин тула дьаданнылары түмэр, дэриэбинэҕэ саҥа олоҥу тутарга дьулуһан, кухаахтары утары харса суох охсуһар.

НАЙРОБИГА «ВАЛЮТНАЙ УТАРСЫЫ» СЕССИЯТА

Уларытан тутуу уонна сайынарыы аан дойдутааҕы бана уонна Аан дойдутааҕы валютнай фонд—капиталистическай эйгэ саамай бөдөҥ кредитнэй тэриллэлэрэ, арҕааҥы финансовай олох биллэр-кэстэр сүрүннээччилэрэ. Ити тэриллэлэр аспыт нэдиэлэҕэ Кения столицатыгар Найробига мунньахтаабыт сессияларыгар 126 дойдуттан үп министрдэрэ уонна баанньар президеннэрэ бастатан туран валютнай реформаны ыытар түһүмэх себүлэһиинии ситиһиэри тумсубуттэрэ.

Ол эрээри Найробига валютнай реформа түһүнэн көпсөтии бөдөҥ державалар, бастатан туран АХШ, аһаҕас утарсыылларыгар итиннэ. ЮПИ Кенияттааҕы корреспонденын тылынан эттэххэ, Найробитааҕы сессия кыттыылаахтара «АХШ долларын девальвациялаан бэйэтэ туохха наадыйарын ылла, онон Вашингтон бэйэтин эргиэнин балансатын соноотаахтарын суотугар туһсарар түһүгар доллар курсун түһэрдэр түһэран инэргэ бэлэмэ диэн саныыллар.

АХШ экономическай кэмө туһунан бэппируоска эмиэ бэйэтин аадырыһыгар бэрдэ суох тылыэһ истэртэн кыайан куоппата. Экономическай кэмө икки валовой бородууксуйа икки сыһыанарыынан баай-дуол Америка 16 ордук сайдыылаах дойдулартан уон төрдүс миэстэни ылар. Үгүс делегаттар арҕааҥы дойдулар «үөһүс эйгэ» государстволарыгар онгорор көмөлөрүн кэҥэтэ олох кыра диэн эттилэр.

Эдэр государстволар итинник тэ- империалистическай державалар Азиаттан, Африкаттан уонна Латинскай Америкаттан атылыһыллар сырье сыанатын үрдэтэллэрин, Арҕаа Европаттан итиэннэ АХШ-тан тиэллэр промышленнай табаардар сыаналарын намтаталларын, таможеннай хаарчахтарын суох оҥорору о.д.а. модьуйдулар. Империалистическай монополиялар бэйэлэрин барыстарыттан матыахтарын бабарбакколар, биллан турар, эпуоза кириммэтилэр. Сайдан иһэр уонна империалистическай государстволар икки ардыларыгар сытыы утарсыылар быһыларыгар-майгыларыгар аспыт Найробитааҕы сессия арҕааҥы дойдулар көрсөр финансовай ыарырҕатыыларыттан тахтар суолу ити курдук кыайан булбата.

С. КУЛИК,
ССТА ырытааччыта.

Редакторы солбуйааччы А. Г. ТУРАНТАЕВ.

Чурапчытаабы эт-үүт комбинатын администрацията, партийнай тэриллэтэ, профсоюз месткома комбинат үлэһитигэр Федосеева Анна Михайловнаҕа кини таптыыр ойото

АНДРЮША

бу дьыл алтыныы 2 күнүгэр сонумардык өлбүтүттэн дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

ВИЬИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор— 9-13-95, редакторы солбуйааччы, эпиэтинэр секретарь—9-14-95, отделлар— 9-14-95, уопсай—9-15-05.

«Саҥа олох» («Новая жизнь»)—орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР

САКААЬЫН №-рэ 110 ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ с. Чурапча ул. Карла Маркса, 12. Тираж 2625